

WVS OMGEVINGSANALYSE COVID-19

Analyseperiode 10:30 uur d.d. 9 juli – 10:30 uur d.d. 10 juli

5.1.2e Directie Communicatie

Wie is getroffen? (1 ^e ring)	Wie is betrokken? (2 ^e ring)	Wie voelt zich betrokken? (3 ^e ring)
<ul style="list-style-type: none"> Nederlanders overleden aan COVID-19 	<ul style="list-style-type: none"> Familie, vrienden, omwonenden van getroffen Nederlanders 	<ul style="list-style-type: none"> Algemeen publiek Politici

Samenvatting

- Rond corona blijft het relatief rustig in de media. Er zijn dan ook geen duidelijke thema's die domineren.
- Trouw blikkt vooruit op de MR-besluitvorming over de coronawet. De wet die het kabinet 'met veel bravoure' aankondigde, is voor een 'groot deel uitgekleed', zo schrijft de krant. "Veel onderdelen zijn ingetrokken, waardoor er volgens Haagse bronnen 'alleen een raamwerk' van de oorspronkelijke wet overblijft."
- Aandacht voor het NZa-rapport waaruit blijkt dat er sinds het begin van dit jaar bijna 6.000 plekken in verpleeghuizen zijn vrijgekomen. NOS kopt 'bijna 6.000 bedden leeg in verpleeghuiszorg' en stelt dat mensen vermoedelijk hebben afgezien van opname vanwege corona en het bezoekverbod in maart. In een ander stuk schrijft NOS (op basis van datzelfde rapport) dat van de mensen die zijn aangewezen op langdurige zorg tijdens de corona-uitbraak ruim 5500 mensen meer zijn overleden dan verwacht kon worden op basis van voorgaande jaren.
- In België geldt vanaf aankomende zaterdag een verplichting voor inwoners ouder dan twaalf jaar om een mondkapje te dragen in winkels, winkelcentra, bioscopen, theaters, musea en gebedshuizen. Volgens media komt de nieuwe maatregel als een verrassing.
- De Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost wil dat minister Schouten opdracht geeft alle nertsbedrijven in de regio preventief te ruimen. Het ruimen ná een besmetting zou niet 'het passende antwoord' zijn op de problematiek. Ook de mogelijkheid om een geruimd fokbedrijf opnieuw op te starten wordt bekritiseerd. In een brief van voorzitter John Jorritsma aan Schouten wordt gesproken over een "onbevredigende situatie, die niet het beeld geeft dat we met elkaar in controle zijn".
- De stichting Stop Onnodige Vrijheidsbeperking In de Zorg (SOVIDZ) heeft een klacht bij de IGI neergelegd over twaalf (ouderen)instellingen die een te streng coronabeleid zouden voeren. De stichting heeft de zorginspectie via haar advocaat een deadline opgelegd. De IGI moet vóór 13 juli, 12.00 uur contact opnemen met deze instellingen 'met het dringende verzoek' hun beleid te versoepelen. Voorzitter Berber Bijma laat weten dat zij het terecht vindt dat de zorginspectie snel ingrijpt. "Veel huizen zitten al op slot sinds half maart. U zult begrijpen dat het leed onder de oudere bewoners groot is." Bijma benadrukt dat naast bewoners al uitgebreid hebben geklaagd bij de directies van de huizen, maar dat er niets is veranderd.
- Onderzoeksinstituut I&O Research meldt dat Nederlanders de coronamaatregelen nog steeds met grote meerderheid steunen. Het merendeel is nog steeds tevreden over de versoepeling van de lockdown, de gezondheid van de Nederlanders en de economische maatregelen. Met het versoepelen van de lockdown is driekwart van de Nederlanders tevreden, met de gezondheid van het land 80% en met de economie zo'n twee derde van de bevolking. Het aantal eenzame Nederlanders lag in april op een kwart en steeg in juni even naar een derde. Nu ligt dat percentage weer op 24%. Veel mensen vinden het steeds moeilijker zich aan de maatregelen te houden. Het aantal mensen dat buiten afstand houdt en uitgebreid de handen wast neemt steeds meer af. Wel draagt het grote merendeel van Nederland in het openbaar vervoer een mondkapje. Het grootste deel van de Nederlanders, 70%, is niet blij met protestacties tegen de coronamaatregelen. Voornaamste reden: de regels zijn er niet voor niks.

SISOS (Slachtoffers – Identiteiten – Schade – Oorzaken – Scenario's)
Slachtofferaantallen

- Er worden 91 coronapatiënten in een ziekenhuis behandeld, dat meldt het Landelijk Coördinatiecentrum Patiënten Spreiding (LCPS). Op de ic's liggen nu 21 coronapatiënten.

Identiteiten

- De Boliviaanse interim-president Jeanine Añez is positief getest.

Informatiebehoefte
Welke informatie vragen leven er bij getroffen?

- Via de social kanalen van minister De Jonge komt de 'gebruikelijke negativiteit' langs. Vragen als: 'Waarom alleen testen in Twente?' en 'Wat als ik mijn bluetooth niet aan doe?' Positieve woorden richting Martin

voor zijn inzet de afgelopen maanden. We zien soms berichten van mensen die klagen dat we ze geblokkeerd hebben. Enkele berichten over dat de vaccins in Afrika op arme mensen worden getest.

- Via de social kanalen van VWS komen nauwelijks vragen binnen. Onderwerpen die spelen zijn mondkapjes in het OV, Tamara van Ark die de nieuwe minister van VWS is (de meningen hierover zijn gemixt. Veel onderlinge discussie), er zijn ook veel discussies over hoe Van Rijn het heeft gedaan de afgelopen maanden. Hij krijgt veel complimenten en bedankjes maar ook veel negatieve berichten. Overige onderwerpen roken/tabaksdoden, #ikzorg, corona-app, donorregistratie.

Hoe wordt het incident omschreven (welke facts en figures worden benoemd)?

- Van de mensen die zijn aangewezen op langdurige zorg zijn tijdens de corona-uitbraak ruim 5.500 mensen meer overleden dan verwacht kon worden op basis van voorgaande jaren. Dat meldt de NZa in een rapport. De NZa kan niet zeggen hoeveel overlijdensgevallen samenhangen met het virus. Ook is niet bekend hoeveel van de 5500 mensen met een indicatie voor de Wet langdurige zorg (Wlz) in een verpleeghuis woonden. Een deel kan ook nog thuiszorg hebben gekregen van bijvoorbeeld de wijkverpleging, zegt een woordvoerder. In verpleeghuizen stonden eind mei 5861 bedden leeg. Sinds begin dit jaar daalde de bezetting in de huizen met ruim 4%. De regionale verschillen zijn groot: van een afname van 0,1% tot een afname van 10%. "De bezettingsgraad neemt af vanwege hogere sterfte. Daarnaast is een mogelijke reden voor de afname dat mensen de afgelopen tijd een opname hebben uitgesteld", aldus de NZa. De daling lijkt gestopt. Tegelijkertijd is het aantal wachtenden toegenomen. Dit geldt vooral voor mensen die al langdurige zorg krijgen, maar wachten om geplaatst te worden in de instelling van hun voorkeur.
- Sinds het begin van dit jaar zijn bijna 6.000 plekken in verpleeghuizen vrijgekomen. En toch groeien de wachtlijsten. Vermoedelijk zijn er veel mensen die voorlopig hebben afgezien van opname in een verpleeghuis vanwege corona en het bezoekverbod dat in maart werd ingesteld. Zij kiezen ervoor om voorlopig zelfstandig te blijven wonen en te blijven wachten op een plek. Volgens de NZa zijn er 5861 plekken in verpleeghuizen vrijgekomen tussen de tweede week van 2020 en eind mei. Het betekent dat de bezettingsgraad in de verpleeghuizen met 4% is gedaald. Dat komt door hogere sterfte. Van 9 maart tot en met 14 juni zijn 5502 meer mensen met recht op langdurige zorg overleden dan normaal. Het is niet duidelijk hoeveel van hen aan het coronavirus zijn overleden. Sinds het begin van de coronacrisis zijn er meer mensen die recht hadden op langdurige zorg overleden dan er nieuwe indicaties bijkwamen. Eind mei hadden 2943 minder mensen een indicatie voor langdurige zorg dan voor de uitbraak, becijfert de zorgautoriteit.
- De coronawet die het kabinet 'met veel bravoure' aankondigde, is voor een 'groot deel uitgekleeft', zo schrijft Trouw. Ook zal die vermoedelijk niet voor oktober in werking treden. Het kabinet heeft na felle kritiek veel onderdelen van de wet ingetrokken, en neemt de tijd om de wet uit te werken. Oorspronkelijk had de wet, die de huidige noodverordeningen rond het coronavirus moet vervangen, al op 1 juli moeten ingaan. Naar alle waarschijnlijkheid wordt de wet vandaag in de ministerraad behandeld en na afloop naar de Tweede Kamer gestuurd. Ook wordt een reactie op het advies van de Raad van State meegestuurd. In de nieuwe versie is de werkingsduur teruggebracht tot een half jaar. Na die periode kan het kabinet kiezen voor een verlenging van nog eens een half jaar. Sommige fracties zien liever een nog kortere werkingsduur; van twee of drie maanden. Het kabinet doet meer aanpassingen. Veel onderdelen zijn ingetrokken, waardoor er volgens Haagse bronnen 'alleen een raamwerk' van de oorspronkelijke wet overblijft. In de eerste opzet had de minister van VWS veel bevoegdheden om lokaal beperkingen aan de bewegingsvrijheid op te leggen. Nu worden ook andere ministers bij die beslissingen betrokken. Ook wordt nu de Tweede Kamer gehoord, voordat maatregelen ingaan. In de vorige versie konden bovendien naast de wet ook nog noodverordeningen bestaan. Dat wordt geschrapt. Daarnaast gaan de boetes voor het overtreden van de coronarichtlijnen omlaag en ook de omstrepen corona-app maakt niet langer onderdeel uit van de wet. Omdat de Tweede Kamer met reces is, wordt het wetsvoorstel waarschijnlijk pas in september behandeld.
- Het kabinet kan op zijn vroegst eind deze maand definitief beslissen of en hoe de corona-app wordt ingevoerd. De Autoriteit Persoonsgegevens heeft woensdag alle documenten van het ministerie ontvangen. "Normaal gesproken hebben we minstens acht weken nodig voor een advies en in complexe gevallen veertien weken. Vanwege het belang gaan we het nu sneller doen. We hebben een speciaal team opgericht, dat de uitgebreide documentatie bestudeert en al over enkele weken met een advies komt", laat de autoriteit donderdag weten.
- De Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost wil dat minister Schouten van LNV opdracht geeft alle nertsenbedrijven in de regio preventief te ruimen. In een brief aan de minister schrijft voorzitter John Jorritsma dat het preventief ruimen van alle bedrijven ertoe leidt dat onzekerheid bij de fokkers wordt

weggenomen en geen nieuwe besmettingen plaats kunnen vinden. Volgens de veiligheidsregio is het ruimen ná een besmetting niet "het passende antwoord op de door ons ervaren problematiek". Ook de mogelijkheid om een geruimd fokbedrijf opnieuw op te starten wordt bekritiseerd. "Het kunnen herstarten van fokactiviteiten in een gebied waar het besmettingsgevaar nog niet is geweken en kans op herhaling groot is, is niet uit te leggen", schrijft Jorritsma. In de brief wordt gesproken van een "onbevredigende situatie, die niet het beeld geeft dat we met elkaar in controle zijn". Zo is het onduidelijk wat de besmettingsbron bij recent besmette bedrijven is. Ook de rol van boerderijkatten is onbekend.

- Met het programma Nederland voor Suriname dat woensdagavond op NPO 1 werd uitgezonden, is meer dan 1,15 miljoen euro ingezameld om het land te helpen in de strijd tegen het coronavirus. De actie werd georganiseerd door onder anderen cabaretier en presentator Jörgen Raymann. Met het geld wordt Suriname geholpen aan bijvoorbeeld medische apparatuur, mondkapjes, behandelplekken en ic-bedden.

Onderzoek

- De WHO heeft een panel van voormalige regeringsleiders gevraagd de omgang met het coronavirus door nationale regeringen onder de loep te nemen. Ook de reactie van de WHO zelf wordt onderzocht.
- Virologen van de Katholieke Universiteit Leuven hebben de eerste resultaten gepresenteerd van hun onderzoek naar de werking van een vaccin. Het middel blijkt 'bijzonder goed te werken' bij hamsters, stellen de onderzoekers. Pas aan het einde van het jaar zal het vaccin ook op mensen getest worden.
- Vier Nederlandse en vijf Belgische ziekenhuizen onderzoeken of voeding helpt bij het herstel van mensen die op een ic hebben gelegen. De onderzoekers willen weten of patiënten sneller herstellen als ze eiwitrijke sondevoeding krijgen. Als mensen beter herstellen en minder lang hoeven te revalideren, kan dit miljoenen euro's per jaar besparen, zegt het universitaire ziekenhuis Maastricht UMC+, dat het onderzoek leidt. Maastricht had de subsidie al voor de uitbraak van het coronavirus aangevraagd, maar de pandemie "maakt het onderzoek wel des te relevanter", aldus een woordvoerder.

Betaald voetbal

- De KNVB heeft in een protocol bekendgemaakt hoe het betaald voetbal weer kan worden opgestart. Daaruit blijkt dat fans van uit spelende clubs voorlopig niet welkom zijn. De KNVB verwacht daarnaast dat bij de herstart van de competities 20 tot zo'n 40% van de tribunes bezet kan worden. Dat percentage is onder meer afhankelijk van welke supporters er komen, want mensen uit één huishouden en kinderen onder de 18 hoeven geen anderhalve meter afstand tot elkaar te houden. In het gepresenteerde protocol schrijft de KNVB dat er pas kort voor de start van het seizoen meer duidelijkheid komt over de toepassing en handhaving van het zangverbod. Omdat elk stadion er anders uitziet, als het gaat om zowel de onderlinge afstand van de stoeltjes op de tribune als de ligging van de in- en uitgangen, is er geen maximum vastgelegd voor wat betreft het aantal toeschouwers. Dat zal per stadion verschillen en per keer worden bekeken. Het ticket van een supporter moet voortaan worden gekoppeld aan een naam en ook het vak en de rij in het stadion, zodat de GGD een bron- en contactonderzoek kan houden als een van de supporters besmet blijkt te zijn geraakt met het coronavirus. Bij toegang tot het stadion moeten alle supporters in een zogeheten checkgesprek bevestigen dat ze geen symptomen van het virus hebben. Alleen op het veld geldt de anderhalvemeterregel tussen de spelers niet en is fysiek contact toegestaan.

Nieuwe coronamaatregelen in België

- Het wordt in België vanaf zaterdag voor inwoners boven de twaalf jaar verplicht een mondkapje te dragen in winkels, winkelcentra, bioscopen, theaters en musea. Ook in gebedshuizen moeten bezoekers een mondkapje op en in andere binnenruimtes waar veel mensen samenkomen. Dat hebben de federale en deelregeringen donderdagavond na overleg besloten. De Hoge Gezondheidsraad, die het Belgische ministerie van Volksgezondheid adviseert, drong er vorige week al op aan de maatregelen uit te breiden en de bestaande aanbeveling om een kapje in winkels te dragen aan te scherpen. Dat is nodig "om de bescherming van klanten en verkopers te verbeteren", aldus het adviesorgaan. Na beraad met de deskundigen van de GEES, de Belgische tegenhanger van het Nederlandse OMT, is nu besloten versneld de maatregelen uit te breiden. Op de lijst staan ook concert- en conferentiezalen, auditoria en bibliotheken. "Deze lijst kan na verloop van tijd aangepast worden, afhankelijk van de epidemiologische situatie van ons land. Het dragen van een masker blijft altijd sterk aanbevolen in andere situaties", zegt het kabinet van premier Sophie Wilmès in een mededeling. Mensen die de verplichting in de beschreven omstandigheden niet respecteren, riskeren een strafrechtelijke sanctie. Er zijn bijzondere bepalingen voor mensen die om medische redenen geen masker kunnen dragen.

Wat zien, ruiken, voelen, horen, proeven mensen (zintuigelijke waarnemingen)?

- Philomena Bluysen, hoogleraar binnenmilieu aan de TU Delft, merkt op dat als er ergens iets aan de hand is met de ventilatie, ze geregeld ziet dat installaties niet worden onderhouden of niet goed zijn afgesteld. In gebouwen zonder ventilatiesysteem, zoals scholen, is de luchtverversing vaak slecht. In veel gebouwen en kantoren is de ventilatie in orde, stelt Atze Boerstra, adviseur voor het binnenmilieu en vicevoorzitter van de REHVA, een Europese brancheorganisatie voor installatietechniek en luchtbehandeling. Hij schat dat de luchtverversing in minimaal 20 tot 30% van de Nederlandse gebouwen tekortschiet. Dan wordt niet voldaan aan de eisen die zijn vastgelegd in het bouwbesluit (bouwtechnische voorschriften) of is de ventilatie om andere redenen - onderhoud, afstelling - niet optimaal. Het gaat volgens Boerstra vooral fout in kleinere ruimtes waar mensen lang bij elkaar zitten. 'Hoe kleiner de ruimten en hoe langer de duur van de sessies, des te belangrijker ventilatie. In grote ruimten zoals kerken of stationsgebouwen is het niet zo spannend allemaal.' Bij kleine en middelgrote bedrijven ontbreekt vaak een mechanisch ventilatiesysteem en wordt de lucht ververst met ramen of gevelroosters. Dat kan voldoende zijn, maar soms is dat ook niet het geval.

Waarneembaar gedrag (schadebeperking)

- De stichting Stop Onnodige Vrijheidsbeperking In de Zorg (SOVIDZ) heeft een klacht bij de IGG over twaalf (ouderen)instellingen die een te streng coronabeleid zouden voeren. Volgens de stichting is van twaalf instellingen bekend dat zij nog steeds bovenmatig strenge beperkingen opleggen: een bezoektijd van maximaal een uur per week of zelfs minder, een maximum voor het aantal verschillende bezoekers en bezoekers die niet op de kamer van de bewoner mogen komen of juist niet in het restaurant. "Kinderen onder de achttien worden soms geweerd of bezoekers moeten nog steeds een mondkapje op. Ook de bewegingsvrijheid van bewoners wordt nogal eens beperkt, bijvoorbeeld als ze alleen met bezoek naar buiten mogen of als familieleden hen niet mogen ophalen", aldus een bericht op de website van SOVIDZ. Concreet zou het gaan om de volgende instellingen: Magnolia in Vught, Monte Bello in Velp, Insula Dei in Arnhem, Atlant in Apeldoorn, Mariposa in 't Harde, Rehoboth in Wapenveld, Mr. L. E. Vissershuis in Den Haag, Molenveldhuis Horst, Het Annahuis in Tegelen, De Beemden in St. Michielsgestel, Foswert in Ferwert en Amethistorst in Den Haag. De stichting heeft de zorginspectie via haar advocaat een deadline opgelegd. De Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd moet vóór 13 juli, 12.00 uur contact opnemen 'met het dringende verzoek' hun coronabeleid te versoepelen. SOVIDZ-voorzitter Berber Bijma laat weten dat zij het terecht vindt dat de zorginspectie snel ingrijpt. "Veel tehuizen zitten al op slot sinds half maart. U zult begrijpen dat het leed onder de oudere bewoners groot is." Bijma benadrukt dat naast van bewoners al uitgebreid hebben geklaagd bij de directies van de betrokken tehuizen, maar dat er vooralsnog niets is veranderd.

Betekenisgeving

Welke emoties, waardeoordelen, kwalificaties, kritiek, steun worden gegeven?

- Techjournalist Daniël Verlaan schrijft op Twitter: "Het kabinet besluit op 15 juli of de corona-app voor iedereen beschikbaar komt. Het advies van @toezicht_AP is daarvoor belangrijk. De AP heeft pas gisteren de documenten gekregen en stelt nog 'enkele weken' nodig te hebben voor hun onderzoek. Benieuwd of 15 juli blijft staan."
- AD-columnist Nynke de Jong schrijft dat het leven al bijna weer 'pre-corona' is. "Op Instagram zie ik foto's van feestjes waarbij niemand zich meer druk maakt om 1,5 meter. Drukke winkelstraten, demonstraties waarbij men op een kluitje staat. Alsof we een tweede golf kunnen voorkomen door onze vingers in de oren te steken."

Hoe wordt naar de overheid gekeken?

Opiniepeilingen

- Onderzoeksinstituut I&O Research meldt dat Nederlanders de coronamaatregelen nog steeds met grote meerderheid steunen. Het merendeel is nog steeds tevreden over de versoepeling van de lockdown, de gezondheid van de Nederlanders en de economische maatregelen. Met het versoepelen van de lockdown is driekwart van de Nederlanders tevreden, met de gezondheid van het land 80% en met de economie zo'n twee derde van de bevolking. Het aantal eenzame Nederlanders lag in april op een kwart en steeg in juni even naar een derde. Nu is dat 24%. Veel mensen vinden het steeds moeilijker zich aan de maatregelen te houden. Het aantal mensen dat buiten afstand houdt en uitgebreid de handen wast neemt steeds meer af. Wel draagt het grote merendeel van Nederland in het OV een mondkapje. 70%, is niet blij met protestacties tegen de coronamaatregelen. Voornaamste reden: de regels zijn er niet voor niks. Een klein deel, 12%, is positief over de acties. Die groep bestaat volgens het onderzoeksbureau alleen uit FVD-stemmers.